Učenje sličnosti

metrička ugrađivanja složenih podataka

Siniša Šegvić UniZg-FER

PLAN

- □ motivacija za učenje sličnosti
- sijamsko učenje
- trojni gubitak
- detalji izvedbe i vrednovanje
- primjene: stereoskopija, samonadziranje

UVOD: GRANICE KLASIFIKACIJSKE PARADIGME

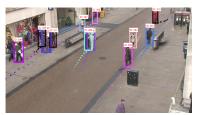
Kada klasifikacijski modeli mogu postati nepraktični:

- □ razredi ne postoje ili nisu poznati
- nepraktično veliki broj razreda

Primjeri primjena:

- stereoskopska korespondencija
- samonadzirano učenje
- praćenje, asocijativno pretraživanje, biometrijska verifikacija

UVOD: GRANICE KLASIFIKACIJSKE PARADIGME (2)

Za takve primjene najpraktičnije prediktirati sličnost primjera

Lijevi par: različit. Desni par: sličan

[chopra05cvpr]

Ideja: ugraditi podatke u prikladni vektorski prostor

- standardne metrike (L2, ...) modeliraju sličnost među podatcima
- kratki naziv: metrička ugrađivanja

UVOD: METRIČKA UGRAĐIVANJA

Prije nego što nastavimo dalje, moramo se zapitati:

□ zašto ne bismo mjerili sličnost u originalnom prostoru podataka?

Odgovori:

- zato što udaljenosti u visokodimenzionalnim vektorskim prostorima nemaju smisla (prokletstvo dimenzionalnosti)
- zato što vektorske reprezentacije složenih podataka tipično nisu pogodne za njihovu usporedbu

Uvod: metrička ugrađivanja - primjer

Promotrimo udaljenosti između znamenki skupa MNIST

- L2 udaljenost između prve i druge znamenke: 121.4
- □ L2 udaljenost između prve i treće znamenke: 133.2
- □ L2 udaljenost između druge i treće znamenke: 114.9

[lecun98pieee]

Zaključak: ne postoji jaka veza između udaljenosti u originalnom prostoru i semantičke sličnosti!

Uvod: metrička ugrađivanja - primjer (2)

cv2.imwrite('m9.png', mnist.data[9].numpy())

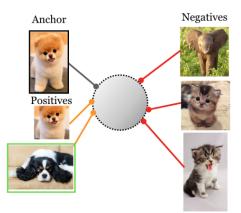
```
import torch
import torchvision
mnist = torchvision.datasets.MNIST('data', download=True)
print(mnist.targets[:10])
# tensor([5, 0, 4, 1, 9, 2, 1, 3, 1, 4])
print(torch.sqrt(torch.sum((mnist.data[2]-mnist.data[3])**2,
      dtype=torch.float)))
# tensor(121.4)
print(torch.sqrt(torch.sum((mnist.data[2]-mnist.data[9])**2,
      dtvpe=torch.float)))
# tensor(133.2)
print(torch.sqrt(torch.sum((mnist.data[3]-mnist.data[9])**2,
      dtype=torch.float)))
# tensor(114.9)
import cv2
cv2.imwrite('m2.png', mnist.data[2].numpy())
cv2.imwrite('m3.png', mnist.data[3].numpy())
```

Duboko učenje 1 → Uvod (4) 7/45

Uvod: metrička ugrađivanja - cilj

Ugraditi podatke u (relativno) niskodimenzionalni prostor gdje će standardna metrika modelirati sličnost među podatcima

Ako reprezentacije normiramo (tj. smjestimo ih na hipersferu), udaljenost možemo mjeriti skalarnim produktom

Uvod: metrička ugrađivanja - prednosti

Podatke možemo asocirati iako u trenutku učenja nismo vidjeli sve razrede

Modelu je teže prenaučiti se:

- □ klasifikacija: O(N) podataka za učenje
- $\square$ sličnost: $O(N^2)$, $O(N^3)$ ili $O(N^B)$ podataka za učenje

Vrlo korisne reprezentacije mogu se naučiti i u samonadziranom kontekstu gdje zahtijevamo da podatak bude sličan perturbiranom sebi a različit od ostalih podataka; npr. SimCLR [chen20icml].

Metrička ugrađivanja mogu ponekad pomoći i u klasičnim nadziranim zadatcima [khosla20neurips].

METRIKE: POJMOVI

Razmatramo skup X te preslikavanje $d: X \times X \rightarrow R$.

Kažemo da je d metrika, a (X, d) - metrički prostor akko:

- 1. $d(a, b) \ge 0 \quad \forall a, b \in X$ (pozitivnost),
- 2. $d(a, b) = 0 \iff a = b \quad \forall a, b \in X \text{ (strogost)},$
- 3. $d(a, b) = d(b, a) \quad \forall a, b \in X$ (simetričnost),
- 4. $d(a,b) \le d(a,c) + d(c,b) \quad \forall a,b,c \in X$ (nejednakost trokuta).

Ova definicija dobro se uklapa u koncept sličnosti podataka.

Aksiomi su redundantni: npr. pozitivnost i simetričnost slijede iz strogosti i nejednakosti trokuta.

U praksi najčešće učimo pseudo-metriku koja relaksira strogost

 $\Box$ teško osigurati $d(a,b) \neq 0 \ \forall a \neq b$, zahtijevamo samo d(a,a) = 0

METRIKE: STANDARDNI IZBORI

Euklidska metrika:

$$d_E(a,b) = \sqrt{(a-b)^\top (a-b)} \sim (a-b)^\top (a-b)$$

Ako su podatci normirani, skalarni produkt odgovara kosinusnoj sličnosti te inducira isto rangiranje kao i Euklidska metrika:

$$d_{E}(a,b) \sim (a-b)^{\top}(a-b)$$

$$= a^{\top}a - 2 \cdot a^{\top}b + b^{\top}b = 2 - 2 \cdot a^{\top}b$$

$$\sim -a^{\top}b$$

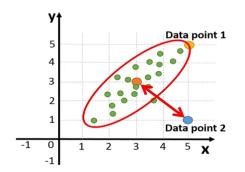
Mahalanobisova metrika (M odgovara inverznoj kovarijanci podataka):

$$d_M(a, b) \sim (a - b)^{\top} \cdot M \cdot (a - b)$$

METRIKE: MAHALANOBIS

Mahalanobisova izohipsa označena je crvenom bojom

- Po Mahalanobisu, žuti podatak puno je bliži narančastom od plavog podatka
- možemo hipotetizirati da plavi podatak ne pripada zelenima
- Euklidska metrika ne podržava takvo zaključivanje!

METRIKE: MAHALANOBIS (2)

Matrica M je realna i simetrična $\Rightarrow$ može se dijagonalizirati: $M = W^{\top}W$

Korištenje Mahalanobisove metrike možemo interpretirati kao plitko ugrađivanje u Euklidski metrički prostor W:

$$d_{M}(a,b) \sim (a-b)^{\top} \cdot M \cdot (a-b)$$

$$\sim (W \cdot (a-b))^{\top} \cdot (W \cdot (a-b))$$

$$\sim (W \cdot a - W \cdot b)^{\top} \cdot (W \cdot a - W \cdot b))$$

$$\sim d_{E}(Wa, Wb)$$

Postoje analogni plitki pristupi koji uzimaju u obzir informaciju o pripadnosti podataka simboličkim razredima (Fisher LDA)

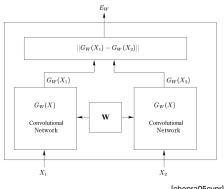
Logični korak dalje: zamijeniti W dubokim modelom f_{θ}

ono što je logično danas, nije bilo logično 2005...

SIJAMSKO UČENJE: IDEJA

Naučiti model G_W koji ugrađuje podatke X u prostor gdje euklidska metrika E_W odražava sličnost među podatcima

Sijamsko učenje: parovi podataka prolaze kroz dva primjerka modela.

[chopra05cvpr]

Primjerci dijele parametre W, a gradijenti odgovarajućih parametara dviju grana se akumuliraju. Duboko učenje 1 → Sijamsko učenje 14/45

SIJAMSKO UČENJE: GUBITAK

Sijamsko učenje koristi neku od varijanti kontrastnog gubitka

Kontrastni gubitak ovisi o tome jesmo li na ulaze sijamskih modela doveli primjerke istog razreda

$$L(\theta) = \sum_{y_q = y_p} L_{\mathsf{pos}}(\theta|x_q, x_p) + \sum_{y_q \neq y_n} L_{\mathsf{neg}}(\theta|x_q, x_n)$$

Gubitak L_{pos} tjera primjerke istih razreda da se približe:

$$L_{\mathsf{pos}}(\theta|x_q, x_p) = \|f_{\theta}(x_q) - f_{\theta}(x_p)\|^2$$

Gubitak L_{neq} tjera različite primjerke da se udalje [hadsell06cvpr]:

$$L_{\mathsf{neg}}(\theta|x_q, x_n) = [\max(0, m - \|f_{\theta}(x_q) - f_{\theta}(x_n)\|)]^2$$

SIJAMSKO UČENJE: GRADIJENTI

Pogledajmo gradijente gubitaka $L_{\rm pos}$ i $L_{\rm neg}$ s obzirom na metrička ugrađivanja $f_q=f_{\theta}(x_q)$:

$$\begin{split} \frac{\partial L_{\text{pos}}}{\partial f_p} &= 2 \cdot (f_p - f_q) \\ \frac{\partial L_{\text{neg}}}{\partial f_n} &= 2 \cdot \underbrace{\max(0, m - \|f_q - f_n\|)}_{\text{iznos}} \cdot \underbrace{\frac{f_q - f_n}{\|f_q - f_n\|}}_{\text{smjer}} \end{split}$$

Ovi gradijenti potiču približavanje ugrađivanja pozitivnih parova te udaljavanje negativnih parova sve dok oni ne postanu udaljeniji od m.

Gradijent $\frac{\partial L_{\text{neg}}}{\partial f_n}$ je vektor:

- $\ \square$ usmjeren je od negativa prema sidru: $\frac{f_q-f_n}{\|f_q-f_n\|}$
- $\Box$ iznos opada kako udaljenost raste prema $m: \max(0, m ||f_q f_n||)$

SIJAMSKO UČENJE: GRADIJENTI (2)

Domaći rad:

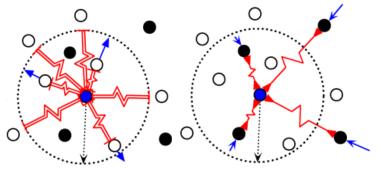
- □ izvesti gradijente kontrastnog gubitka $\frac{\partial L_{\text{pos}}}{\partial f_p}$ i $\frac{\partial L_{\text{neg}}}{\partial f_p}$;
- usporediti gradijent $\frac{\partial L_{\text{neg}}}{\partial f_n}$ s gradijentom alternativne formulacije:

$$L_{\text{neg2}}(\theta|x_q, x_p) = \max(0, m^2 - \|f_{\theta}(x_q) - f_{\theta}(x_p)\|^2)$$

SIJAMSKO UČENJE: GRADIJENTI (3)

Dinamiku kontrastnog gubitka možemo ilustrirati sustavom mehaničkih opruga (sila opruge proporcionalna je udaljenosti)

- crni i bijeli krugovi predstavljaju pozitivne i negativne primjere s obzirom na plavi podatak
- negativi izvan radijusa m ne osjećaju odbijanje plavog podatka

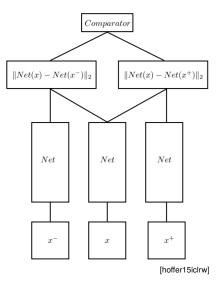
Trojno učenje: ideja

U sijamskom učenju jedan te isti podatak uspoređujemo i s negativnim i s pozitivnim primjerima.

Pri tome ugrađivanje promatranog primjera trebamo izračunati dva puta

Taj problem adresira trojno učenje:

 referentno ugrađivanje
 uspoređujemo s pozitivnim i negativnim primjerom

Tri primjerka modela dijele parametre i ravnopravno doprinose gradijentima gubitka

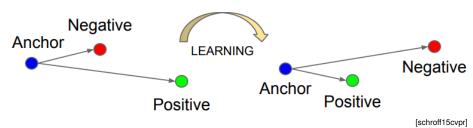
TROJNO UČENJE: GUBITAK

Trojno učenje tipično koristi trojni gubitak

Trojni gubitak spaja obje komponente kontrastnog gubitka u jedan izraz:

$$L(\theta) = \sum_{i} \max(0, \|f_{\theta}(x_{ia}) - f_{\theta}(x_{ip})\| - \|f_{\theta}(x_{ia}) - f_{\theta}(x_{in})\| + \alpha)$$

Trojni gubitak privlači referentni i pozitivan podatak te odbija referentni i negativan podatak:

TROJNO UČENJE: GRADIJENTI

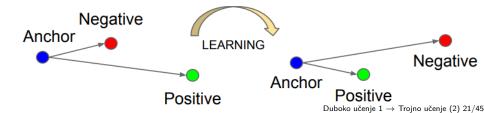
Pogledajmo gradijente trojnog gubitka s obzirom na ugrađivanja $f_a = f_{\theta}(x_{ia}), f_p = f_{\theta}(x_{ip})$ i $f_p = f_{\theta}(x_{ip})$:

$$\frac{\partial L}{\partial f_p} = [\|f_a - f_p\| + \alpha > \|f_a - f_n\|] \cdot \frac{f_p - f_a}{\|f_p - f_a\|}$$

$$\frac{\partial L}{\partial f_n} = [\|f_a - f_p\| + \alpha > \|f_a - f_n\|] \cdot \frac{f_a - f_n}{\|f_a - f_n\|}$$

Ti gradijenti testiraju je li udaljenost od f_p do f_a manja od $||f_n - f_a|| - \alpha$.

 $\Box$ ako nije, gradijenti potiču približavanje f_p i udaljavanje f_n :

DETALJI: MEKA ZGLOBNICA

Klasični trojni gubitak zanemaruje trojke kod kojih je negativ dalji od pozitiva za više od margine.

Prednost tog pristupa jest onemogućavanje prenaučenosti: kada se podaci dovoljno dobro rasporede --- učenje prestaje

Međutim, s druge strane, takav ziheraški pristup može dovesti do lošije generalizacije

Stoga ponekad možemo poboljšati generalizaciju na način da čvrstu zglobnicu $ReLU(x) = [x]_+$ zamijenimo njenom mekom varijantom:

$$softplus(x) = ln(1 + e^x)$$

DETALJI: VERZIJA SA SKALARNIM PRODUKTOM

Dogovorimo skraćenu notaciju ugrađivanja s obzirom na x_p, x_p, x_n :

$$f_{a} = f_{ heta}(x_{ia})$$

 $f_{p} = f_{ heta}(x_{ip})$
 $f_{n} = f_{ heta}(x_{in})$

Ako su latentne reprezentacije normirane, $||f_a|| = ||f_p|| = ||f_n|| = 1$, gubitak možemo izraziti i kroz kosinusnu sličnost:

$$L(\theta) = \sum_{i} \max(0, f_{\theta}(x_{ia})^{\top} f_{\theta}(x_{in}) - f_{\theta}(x_{ia})^{\top} f_{\theta}(x_{ip}) + \alpha)$$

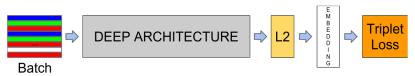
DETALJI: FORMIRANJE TROJKI

Pojednostavnjeni izraz za osnovni trojni gubitak [hermans17arxiv]:

$$L_3(\theta) = \sum_{y_{\mathsf{a}} = y_{\mathsf{p}} \neq y_{\mathsf{n}}} [\alpha + D_{\mathsf{ap}} - D_{\mathsf{an}}]_+$$

Formiranje trojki za učenje vrlo je važan izvedbeni detalj

- glavni problem je u učinkovitosti učenja
- □ broj svih trojki raste s $O(N \cdot \overline{N_p} \cdot \overline{N_n})$

[schroff15cvpr]

Detalji: formiranje trojki (2)

Ponekad koristimo čvrsti trojni gubitak na slučajnim grupama (eng. batch-hard [hermans17arxiv]):

 referentni podatak a povezujemo s najtežim pozitivom i najtežim negativom [schroff15cvpr].

$$L_{BH}(\theta) = \sum_{\mathbf{a}} [\alpha + \max_{y_{\mathbf{a}} = y_{\mathbf{p}}} D_{\mathbf{a}\mathbf{p}} - \min_{y_{\mathbf{a}} \neq y_{\mathbf{p}}} D_{\mathbf{a}\mathbf{n}}]_{+}$$

Ponekad trojke formiramo unaprijed [zbontar15cvpr]:

- svaki primjer koristimo kao referentni (sidro)
- ako je praktično, tražimo teške pozitive i negative s obzirom na ažurni skup parametara [schroff15cvpr]

DETALJI: N PAROVA

Pretpostavimo da u grupi imamo N parova podataka [sohn16neurips]:

- □ svi parovi dijele sidro: x_a
- $\square$ samo jedan par je pozitivan: (x_a, x_p)
- $\square$ svi preostali parovi su negativni (ima ih N-1): $(\mathbf{x}_a,\,\mathbf{x}_{ni})$

Gubitak definiramo tako da raste kad je sidro slično negativima a pada kad je sidro slično pozitivima:

$$\mathcal{L}_{\text{N-pairs}}(\mathbf{x}_{\textit{a}}, \mathbf{x}_{\textit{p}}, \{\mathbf{x}_{\textit{ni}}\}) = \log\big(1 + \sum_{\textit{i}=1}^{\textit{N}-1} e^{\textit{f}_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} \textit{f}_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{ni}}) - \textit{f}_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} \textit{f}_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{p}})}\big)$$

Za n = 2, $\mathcal{L}_{\text{N-pairs}}$ vrlo je sličan trojnom gubitku sa skalarnim produktom.

DETALJI: N PAROVA (2)

Nakon nekoliko jednostavnih koraka $\mathcal{L}_{\text{N-pairs}}$ svodimo na sljedeći oblik:

$$\begin{split} \mathcal{L}_{\text{N-pairs}}(\mathbf{x}_{\textit{a}}, \mathbf{x}_{\textit{p}}, \{\mathbf{x}_{\textit{ni}}\}) &= \\ &= -\log \frac{\exp(f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{p}}))}{\exp(f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{p}})) + \sum_{i=1}^{N-1} \exp(f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{ni}}))} \\ &= -\log \frac{\exp(f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{p}}))}{\sum_{i=1}^{N} \exp(f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{a}})^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_{\textit{i}}))} \end{split}$$

Vidimo da je $\mathcal{L}_{\text{N-pairs}}$ ekvivalentan standardnoj unakrsnoj entropiji nad softmaksom vektora sličnosti parova podataka.

Gubitak n parova ekvivalentan je infoNCE gubitku [vandenoord18arxiv]:

 infoNCE dolazi do iste jednadžbe optimiranjem zajedničke informacije.

DETALJI: N PAROVA (3)

Gubitak n parova može se poopćiti i na slučaj kad imamo više pozitivnih i više negativnih primjera u grupi $\{x_i, y_i\}_{i=1}^B$ (eng. soft nearest neighbours) [frosst19icml]:

$$\mathcal{L}_{snn} = -\frac{1}{B} \sum_{i=1}^{B} \log \frac{1}{|\{y_j = y_i, j \neq i\}|} \frac{\sum_{j \neq i, y_j = y_i} e^{f_{\theta}(\mathbf{x}_i)^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_j) / \tau}}{\sum_{\mathbf{y}_i \neq \mathbf{y}_k} e^{f_{\theta}(\mathbf{x}_i)^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_k) / \tau}}$$

 $\Box$ hiper-parametar au (temperatura) modulira entropiju izlaza.

Stroža varijanta tog gubitka zahtijeva da **svaki** pozitiv iz grupe bude sličniji od negativa [khosla20neurips]:

$$\mathcal{L}_{\text{sum-out}} = -\frac{1}{B} \sum_{i=1}^{B} \frac{1}{|\{y_j = y_i, j \neq i\}|} \sum_{i \neq i, y_i = y_i} \log \frac{e^{f_{\theta}(\mathbf{x}_i)^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_j) / \tau}}{\sum_{y_i \neq y_k} e^{f_{\theta}(\mathbf{x}_i)^{\top} f_{\theta}(\mathbf{x}_k) / \tau}}$$

Duboko učenje 1 → Detalji (6) 28/45

ova varijanta generalizira bolje iako $\mathcal{L}_{snn} > \mathcal{L}_{sum-out}$ (Jensen)

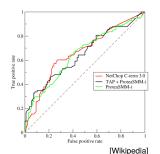
DETALJI: VREDNOVANJE

Naučene mjere sličnosti induciraju rangiranje:

- □ fiksiramo podatak x_a , sortiramo sve druge podatke prema padajućoj sličnosti: $s_{ai} = -d(f_{\theta}(x_a), f_{\theta}(x_i))$
- ako rangiranje savršeno generalizira (to obično nije slučaj) onda su svi pozitivi sortirani prije negativa

Kvalitetu rangiranja mjerimo površinom ispod krivulja PR ili ROC

 $\square$ veća površina $\Rightarrow$ bolji model

AUROC odgovara vjerojatnosti da slučajni pozitiv rangira ispred slučajnog negativa.

Nepogodno za nebalansirane probleme:

□ za takve probleme preferiramo AUPR.

DETALJI: VREDNOVANJE (2)

Evo kako formirati krivulje za podatak x_a :

- uz pomoć oznaka dobivamo brojnosti
  - točnih pozitiva TP_i
    lažnih pozitiva FP_i
  - □ lažnih negativa FN_i
  - □ i točnih negativa TN;
- □ sada možemo (i dalje za taj isti prag *i*) odrediti relevantne metrike:
  - □ odziv R_i = TPR_i = TP_i/(TP_i+FN_i)
     □ preciznost P_i = TP_i/(TP_i+FP_i)
  - □ udio lažnih pozitiva = FPR_i = FP_i/(TN_i+FP_i)
- $\square$ krivulju preciznosti i odziva (PR) čine točke (R_i, P_i)
  - krivulju ROC čine točke (FPR_i,TPR_i)

DETALJI: ZADATAK

Zadani su podatci x_1 do x_5 .

Poznato je da su identiteti podataka redom Y=[1, 0, 0, 1, 1]

Poznato je da udaljenosti od podatka x_1 iznose:

$$d(x_1, X) = [0.0, 5.0, 2.0, 3.0, 1.0]$$

Odredite površinu ispod P-R krivulje (skraćeno AUPR) za predikcije modela u podatku x_1

Napomena: AUPR često nazivamo i prosječnom preciznošću (eng. average precision, AP)

DETALJI: ZADATAK - RJEŠENJE

Rangiranje podataka je: $[x_5^{(1)}, x_3^{(0)}, x_4^{(1)}, x_2^{(0)}]$

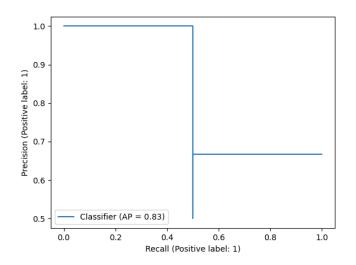
Postavljamo prag na svaki podatak i mjerimo preciznost P=TP/(TP+FP) i odziv R=TP/(TP+FN):

pozitivne predikcije	TP	FP	FN	Р	R
x_5, x_3, x_4, x_2	2	2	0	0.5	1.0
x_5, x_3, x_4	2	1	0	0.7	1.0
x_5, x_3	1	1	1	0.5	0.5
<i>X</i> ₅	1	0	1	1.0	0.5

Za niti jedan prag nemamo R=0. Zato dogovorno dodajemo točku (R=0, P=preciznost za najmanji R).

Ako za isti R imamo više P-ova — smijemo izabrati bolji.

DETALJI: ZADATAK - GRAF

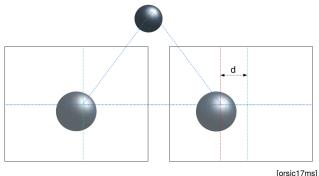
Rješenje: AUPR = $(0.5-0)\times1 + (1-0.5)\times0.66 = 0.83$

DETALJI: ZADATAK - KOD

```
import numpy as np
from sklearn.metrics import average_precision_score
from sklearn.metrics import PrecisionRecallDisplay
import matplotlib.pyplot as plt
y_{true} = np.array([0, 0, 1, 1])
y_{scores} = np.array([-5, -2, -3, -1])
print(average_precision_score(y_true, y_scores))
PrecisionRecallDisplay.from_predictions(y_true, y_scores)
plt.show()
```

STEREO: ZADATAK

Za svaki piksel lijeve slike tražimo korespondentni piksel u desnoj slici:

Pretpostavljamo kalibrirani slučaj: korespondencija je u istom retku

- tražimo gusto polje horizontalnih pomaka (dispariteta)
- ako znamo disparitet, širinu vidnog polja kamere i udaljenost među kamerama - možemo odrediti dubinu tog dijela scene u metrima

STEREO: IDEJA

Ugraditi piksele obje slike u metrički prostor konvolucijskim modelom $f_{\theta}: \mathbb{R}^{3 \times H \times W} \to \mathbb{R}^{F \times H \times W}$, F=64 [zbontar15cvpr].

[orsic17ms]

Formirati gusti volumen cijene V oblika D×H×W:

$$\square V_{ijd} = \cot(f_{\theta}(I_L)_{i,j}, f_{\theta}(I_R)_{i,j+d})$$

U svakom pikselu odrediti najbolji disparitet (winner takes all):

$$\square$$
  $D_{ij} = \operatorname{arg\,min}_d V_{ijd}$

STEREO: DETALJI

Trojni gubitak izražavamo skalarnim produktom nad normiranim metričkim ugrađivanjima isječaka 9×9:

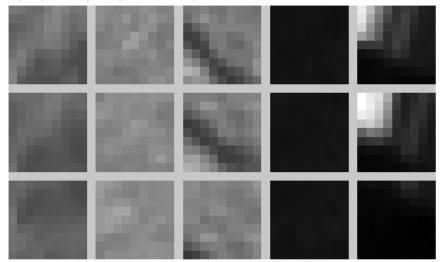
- $\Box$ tri primjerka modela f_{θ} dijele parametre
- svaki primjerak pamti aktivacije i računa gradijente
- ukupni gradijent za svaki parametar dobivamo agregacijom doprinosa primjeraka modela

Model f_{θ} je ekvivarijantan: $4 \times \text{conv3x3}$ bez sažimanja:

- $\hfill\Box$ ulazni podatci za učenje imaju dimenzije 128 $\times$ 3 $\times$ 9 $\times$ 9
- □ pri učenju ne koristimo nadopunjavanje (pri zaključivanju da)
- $\square$ ugrađivanja imaju 64 dimenzije, $f_{\theta}: \mathbb{R}^{3 \times 9 \times 9} \to \mathbb{R}^{64}$
- $\qed$ pikseli slika se normiraju na $\emph{N}(0,\mathbf{I})$ pri učenju i zaključivanju
- □ zaključivanje primjenjujemo na cjelokupne slike 2×3×H×W

STEREO: TROJKE

Stupci prikazuju trojke za učenje:

[orsic17ms]

STEREO: EKSPERIMENTI

Skup podataka KITTI [geiger13ijrr]:

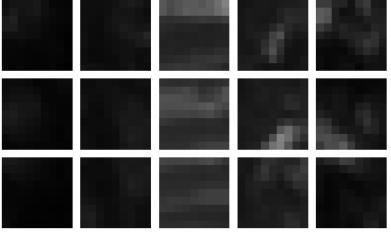
- 200 rektificiranih slika 1382 x 512
- skup za učenje: 80% slika (ostatak skup za validaciju)
- □ točni dispariteti izmjereni LIDAR-om u 30% piksela
- gusti dispariteti na automobilima dobiveni fitanjem CAD modela

[orsic17ms]

STEREO: GREŠKE

Mnogi pikseli nemaju korespondenciju zbog "stereoskopske sjene":

[orsic17ms]

Retci prikazuju i) sidro, ii) korespondenciju, iii) najsličniji negativ.

STEREO: TOČNOST

Stereoskopske metode na KITTI-ju uspoređujemo prema postotku točnih dispariteta s tolerancijom ± 3 piksela.

Eksperimentalna točnost je solidna, iako lošija od stanja tehnike:

Model	Točnost - treniranje	Točnost - testiranje
Sive ulazne slike	84.99%	82.32%
Sive ulazne slike - BN	74.51%	71.61%
Ulazne slike u boji	85.50 %	82.84 %
Ulazne slike u boji - BN	74.40%	71.33%
		[orsic17ms]

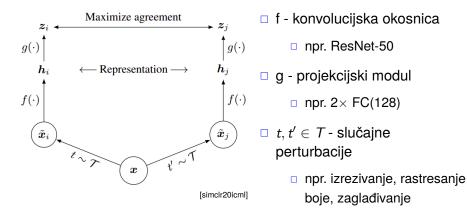
Velika prednost ovakvih pristupa: otpornost na prenaučenost.

Sastavna komponenta novijih pristupa koji rješavaju preostale izazove:

- □ učenje na neoznačenom videu [liu20cvpr]
- popunjavanje područja bez korespondencija analizom konteksta

SAMONADZIRANJE: ZADATAK

Naučiti korisne reprezentacije bez korištenja semantičkih oznaka.

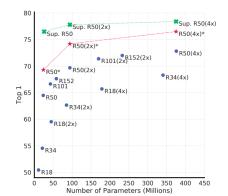

Prednosti: možemo učiti bez oznaka, bolji prijenos učenja!

Nedostatci: dugotrajno učenje, velike grupe, trivijalna rješenja?

SAMONADZIRANJE: SIMCLR

- SimCLR: Simple Contrastive Learning of visual Representations
  - □ gubitak N parova: za svaki pozitivni par imamo 2(B-1) negativa
  - □ zaključivanje: odbaciti g, koristiti f za prijenos učenja
  - evaluacija: nad f naučiti višerazrednu logističku regresiju
  - □ ostale primjene: predtreniranje + ugađanje, polunadzirano učenje

- veći modeli i veće grupe (4096) bolje uče
- SimCLRv2 + linear gotovo jednako dobar kao i nadzirano učenje
- □ za najbolje rezultate (*) trebamo 10× duže učiti

SAMONADZIRANJE: SIMCLR (2)

Algorithm 1 SimCLR's main learning algorithm.

```
input: batch size N, constant \tau, structure of f, g, \mathcal{T}.
for sampled minibatch \{x_k\}_{k=1}^N do
   for all k \in \{1, \dots, N\} do
       draw two augmentation functions t \sim T, t' \sim T
       # the first augmentation
       \tilde{\boldsymbol{x}}_{2k-1} = t(\boldsymbol{x}_k)
      h_{2k-1} = f(\tilde{x}_{2k-1})
                                                           # representation
       z_{2k-1} = g(h_{2k-1})
                                                                 # projection
       # the second augmentation
       \tilde{\boldsymbol{x}}_{2k} = t'(\boldsymbol{x}_k)
      h_{2k} = f(\tilde{x}_{2k})
                                                            # representation
       \mathbf{z}_{2k} = q(\mathbf{h}_{2k})
                                                                 # projection
   end for
   for all i \in \{1, \dots, 2N\} and j \in \{1, \dots, 2N\} do
        s_{i,j} = \mathbf{z}_i^{\top} \mathbf{z}_i / (\|\mathbf{z}_i\| \|\mathbf{z}_i\|) # pairwise similarity
   end for
   define \ell(i,j) as \ell(i,j) = -\log \frac{\exp(s_{i,j}/\tau)}{\sum_{k=1}^{2N} \mathbb{1}_{[k-k]} \exp(s_{i,k}/\tau)}
   \mathcal{L} = \frac{1}{2N} \sum_{k=1}^{N} \left[ \ell(2k-1, 2k) + \ell(2k, 2k-1) \right]
   update networks f and q to minimize \mathcal{L}
end for
return encoder network f(\cdot), and throw away g(\cdot)
```

[simclr20icml]

Gubitak ima 2B članova:

- $\square$ svaki član je $\ell_{NP}(i,j)$
  - □ *i* : sidro
  - □ *j* : pozitiv
  - $k \neq i$: negativi
- $\ \square \ \ell_{NP}(i,j)$ je izražen s obzirom na kosinusne sličnosti s_{ij} i s_{ik}
- negativi su svi preostali podatci minigrupe
  - $\ \square \ k \in [1..2N], \ k \neq i$

ZAKLJUČAK

Kvantificiranje sličnosti jedan od temeljnih zadataka strojnog učenja

Metrička ugrađivanja primjenjujemo kad klasifikacija nije praktična

- □ broj razreda prevelik ili unaprijed nepoznat
- malo ili nimalo označenih podataka za učenje

Danas metrička ugrađivanja tipično ostvarujemo dubokim modelima koje učimo s prikladnim kontrastnim gubitcima.

Primjene:

- praćenje osoba, verifikacija lica, stereo
- učenje s malenim brojem označenih primjeraka (few-shot)
- samonadzirano učenje
- □ detekcija izvandistribucijskih podataka.